

HELYI TANTERV 2013

Balatonkenesei Pilinszky János Általános Iskola és
Alapfokú Művészeti Iskola

KERETTANTERV: Általános iskola 5–8. évfolyam

A kerettantervek kiadásának és jogállásának rendjéről szóló 51/2012.(XII.21.) számú
EMMI rendelet 2. melléklete alapján készült.

TANTÁRGY: **Tánc és dráma**

ÓRASZÁMOK ÉVFOLYAMONKÉNT:

	5.	6.	7.	8.
Kötelező óraszám (90 %)	32	-	-	-
Szabadon tervezhető (10%)	4	-	-	-

HELYI TANTERV 2013

DRÁMA ÉS TÁNC

A dráma és tánc tanítása komplex művészeti és művészetpedagógiai tevékenység, amely interakciókon keresztül, játék, cselekvés és tapasztalat útján valósítja meg célját, amelynek középpontjában maga a dramatikus tevékenységben megvalósuló tanulás áll. A játék, a cselekvő részvétel, a problémaközpontú tematikus foglalkozások következtében megélt egyéni és közösségi élményeken keresztül, az aktív tevékenységeknek köszönhetően fejlődnek a tanulók alkotó és befogadó, valamint kommunikációs és szocializációs készségei és képességei. A dráma és tánc tanítása olyan komplex művészeti és művészetpedagógiai tevékenység, amelynek elsődleges célja az önkifejezés, a kommunikáció, a kooperáció fejlesztése, az összetartozás érzésének erősítése a különböző művészeti tevékenységek által, közvetetten pedig az iskolában elsajátított tudás és képességek – felnőtt társadalomban, a munkaerőpiacon történő – alkalmazására készít fel. A dramatikus formák (drámajáték, kreatív gyakorlatok, improvizáció, tanítási dráma stb.) alkalmazásával a tanulók önmagukkal és a társadalommal harmonikus kapcsolatban élő állampolgárrá válhatnak, az emberi kapcsolatokban, a családi életben sikeresen együttműködő emberként boldogulhatnak. A művészeti tevékenységformákkal való személyes találkozás révén a művészeti ágak nyelve sajátjukká válik, és mindezek eredményeként kialakul bennük a művészettel élés, az értő befogadóvá válás alapvető igénye. A dráma és tánc tantárgy oktatása 10–25 fős csoportban valósítható meg, ennél nagyobb osztálylétszám esetén csoportbontás javasolt. Ezen túl megfelelő méretű, mozgatható bútorzattal ellátott, elegendő szabad teret biztosító szaktanterem biztosítása is fontos. A tárgy közműveltségi tartalmai, fejlesztési feladatai elsősorban tevékenységközpontú, gyakorlati képzés során sajátíthatók el. A táblázatokban azokat a tevékenységeket tüntetjük fel, amelyek leginkább szolgálják az adott képesség, készség, ismeret elsajátítását, fejlesztését. Csak az újonnan belépő tevékenységeket említjük, ami nem jelenti tehát azt, hogy a korábbi képzési szakaszokban megjelenő tevékenységek ne szerepelnének továbbra is. A tematikai egységekhez időkeretek csak ajánlatként határozhatók meg, mivel a témák feldolgozása olyan komplex gyakorlati tevékenységek kapcsán valósul meg, amelyek egyidejűleg több különböző képesség fejlesztésére, különböző ismeretek átadására alkalmasak. A tanulói csoportok pedig nem tekinthetők homogén tömegnek – csak a szaktanár tudja megállapítani, hogy az adott tanulói közösségnek hány órára lesz szüksége az adott tematikai egység feldolgozásához. A feltüntetett tematikai egységek és közműveltségi tartalmak megjelenése átfedi egymást, a tagolás csak a könnyebb áttekinthetőséget szolgálja, a feltüntetett óraszám-ajánlások pedig az éves összóraszám vonatkozásában nyújtanak tájékoztatást. A tematikai egységek nem sorrendben, hanem a korosztály és a csoport adottságainak megfelelően, a szaktanár döntése alapján, folyamatosan, ismétlődően, egymással összekapcsolva kerülnek feldolgozásra, szükség szerint eltérő metodikával – alárendelve a szaktanár által választott közműveltségi tartalomnak. A tánc a mozgást a művészetek oldaláról ismerteti meg a tanulóval, értékesen kiegészítve a testnevelés órákon történő mozgásfejlesztést. Ezért a tánc és mozgás tanítása a testnevelés órák keretében is történhet megfelelő képesítésű pedagógus vezetésével. A kerettanterv összességében az adott iskolaszakaszokra fogalmazza meg a fejlesztési tartalmakat, a hozzárendelt óraszámokkal, amelyeknek csak a 90%-ára ad kötelező tartalmat, míg a fennmaradó 10% szabad felhasználást biztosít a tervezés során.

HELYI TANTERV 2013

---

5. évfolyam

A dráma és tánc jellegénél fogva nagy szerepet játszik több fejlesztési területen meghatározott ismeretek, készségek és képességek fejlesztésében.

Az *erkölcsi nevelés* területén a tanuló a drámajátékos tevékenységek gyakorlati feladatai, a szerepbelépések során megtanulja a munkához szükséges rendet és fegyelmet; e tevékenységek révén megismeri, képes elfogadni és követni a különböző közösségek normáit.

A *nemzeti öntudat, hazafias nevelés* területén megismer több különböző, népszokásokhoz vagy ünnepkörökhöz köthető hagyományt, érdeklődik szűkebb és tágabb környezete kultúrája iránt. Érti és érzékeli ezek helyét Európa és a világ szokásvilágában, fontossá válik számára a hagyományok megismerése és megőrzése.

Az *állampolgárságra, demokráciára nevelés* területén nyitott a társadalmi jelenségek iránt, ezek ábrázolására törekszik dramatikus tevékenységekben is. Ismeri a kisebb és nagyobb közösségek sajátosságaiból eredő korlátokat és lehetőségeket.

Az *önismeret és a társas kapcsolati kultúra fejlesztése*, valamint a *felelősségvállalás másokért, önkéntesség* területén képes az alkalmazkodásra és az érdekérvényesítésre is csoportos tevékenységek során. Életkorának megfelelő érzelmi intelligenciával nyilvánul meg különböző ön- és társismereti helyzetekben. Képes több szempontból is értékelni, és drámajátékos tevékenységekben megmutatni egy-egy helyzetet. A megbeszéléseken képes önálló vélemény megfogalmazására, képes önmaga és társai tevékenységének elemző értékelésére, ugyanakkor mások munkájának elismerésére, tiszteletére is. Ismeri az őszinteség és a tapintat fogalmát, dramatikus tevékenységek során képes kooperációra, konszenzus keresésére és ismeri a kialakításához szükséges technikákat. Képes részt venni a csoportszerveződésben változó feltételek mellett, és önmaga is képes csoportszervezésre különféle feltételekkel.

A *testi és lelki egészségre nevelés* területén ismeri a különféle, figyelem összpontosítására szolgáló, koncentrációs és lazító játékokat és tevékenységeket, és ezek célját, működését. Képes az élményeken keresztül történő oktatás örömeinek megélésére, kialakul benne a közös dramatikus tevékenységekben való részvétel iránti belső igény.

A *fenntarthatóság, környezettudatosság területén* fejlődik közvetlen és tágabb környezete természeti és társadalmi értékei, sokszínűsége iránti szenzibilitása.

A *médiatudatosságra nevelés és a tanulás tanítása* területén képes kialakítani a személyiségének megfelelő tanulási szokásokat, és ehhez megfelelő módon eligazodik az interneten, illetve a különféle hiteles médiatartalmakban, valamint a rendelkezésére álló szakirodalomban. Képes a hatékony, önálló felkészülésre, és alkotó jellegű részvételre közösségi produkciós tevékenységekben.

A kompetenciafejlesztés területén az *anyanyelvi kommunikáció* fejlesztésében az aktív tevékenységek folytán a dráma és tánc tantárgy jelentős szerepet játszik. A tanuló részt vesz verbális és nonverbális kommunikációs játékokban, képes az önkifejezés több formájára és a társai iránti figyelemre. Képes érzéseinek és véleményének kifejezésére, valamint saját és mások tevékenységének értékelésére is. Képes a tiszta, érthető, artikulált beszédre, a világos, adekvát nyelvhasználatra. A *szociális és állampolgári kompetencia* területén a tanuló nyitott más kultúrák megismerésére, elfogadja a kulturális sokszínűséget, és játékaiban megnyilvánul széleskörű kulturális érdeklődése. A dramatikus tevékenységek során gyakorlatban is megtanulja a társainak való segítségnyújtást különféle megjeleníthető élethelyzetekben. A közös munka folyamatában megtanulja, hogy kisebb és nagyobb közösségének működése az ő felelőssége is, megtanul felelősséget érezni társaiért. Képes megfogalmazni véleményét, és

HELYI TANTERV 2013

képes elfogadni mások érvelését. A *kezdeményezőképeség és vállalkozói kultúra* területén a tanuló korának megfelelő élethelyzetekben képes mérlegelni, döntéseket hozni, és felmérni döntései következményeit – mindezt a dramatikus tevékenységek során a gyakorlatban is alkalmazza. Ugyanakkor az *esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképeség* területén fejlődik emocionális érzékenysége is, képes a befogadást és a kifejezést segítő játékokra, dramatikus tevékenységekre, megjelenítésre többféle (pl. verbális, mozgásos, vizuális) formában. Emellett a *hatékony, önálló tanulás* megalapozásaként részt vesz egész csoportos, kiscsoportos tevékenységekben, és vállal egyéni tevékenységeket is. Ismeri saját készségeit és képességeit, tudja, miben kell még fejlődnie. Képes értékelné saját és társai tevékenységét.

E korosztály esetében a legfontosabb célkitűzés a figyelemösszpontosítás, a különféle kifejezőkészségek helyes és tudatos használata, az ötletesség, a hitelesség, a kreativitás és a humorérzék kialakítása és fejlesztése. Ezen túl nagyon fontos a csoportos tevékenységek során az együttműködési készség fejlesztése, illetve az egyéni és csoportérdek összehangolása, továbbá a műalkotással való találkozás élményének megélése, a befogadó tevékenység elsajátítása, a tudatos, alkotó és cselekvő részvétel a különféle drámajátékos tevékenységekben, valamint a tömegkultúra jelenségeinek ismerete és kezelése, az online tartalmakkal kapcsolatos tudatos és kreatív használati szokások megalapozása.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Koncentráció, kommunikáció, mozgáskultúra fejlesztése	Órakeret 5 +2 óra
Előzetes tudás	Érzékelés, megfigyelés, felismerés, emlékezet, fantázia, megjelenítés játéka. Beszédre készítés, verbális és nonverbális kommunikációs játékok; ritmus, tér, térköz, tájékozódás, irányok.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Tiszta, érthető, artikulált beszéd, világos kifejezés, adekvát nyelvhasználat fejlesztése; nonverbális kifejezőeszközök helyes és tudatos használata; zenei kifejezőeszközök helyes és tudatos használata; kommunikáció fejlesztése tárgyakkal, bábokkal, eszközhasználattal; különféle táncos és mozgásos tevékenységek végzése során a mozgáskultúra és a mozgásos kommunikáció fejlesztése céljából.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p>Egyéni és csoportos koncentrációs és lazítógyakorlatok. Játékok a figyelem irányításának fejlesztésére. A dramatikus játékok során a jelenlét és a kapcsolattartási képesség fejlesztésére irányuló gyakorlatok. Páros és csoportos bizalomjátékok.</p> <p>Egyéni és csoportos artikulációs, tempó-, hangsúly- és hanglejtésgyakorlatok. Ritmusgyakorlatok és beszédritmust javító gyakorlatok. Légző- és kiejtés-gyakorlatok.</p> <p>Egyszerűbb stilisztikai játékok, szókincs-bővítő feladatok. Verbális és nonverbális kommunikációs játékok. Játékok köznyelvi és művészi szövegekkel, memoriterekkel.</p> <p>Egyéni és csoportos kommunikációs játékok tárgyakkal, maszkokkal, bábokkal, jelmezzel.</p>		<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> hangképzési, kommunikációs és stilisztikai játékok.</p> <p><i>Ének-zene:</i> zenei mondanivaló átkódolása más művészeti ág kifejezési eszközeibe.</p> <p><i>Testnevelés és sport:</i> mozgásos</p>

HELYI TANTERV 2013

Egyéni, páros és csoportos egyensúly- és koordinációfejlesztő játékok, térérzékelést, tájékozódást fejlesztő gyakorlatok. A mozgásgyakorlatok során szöveg, zene és mozgás metrikai, ritmikai, dinamikai egységének érzékelése. Történetek, élmények feldolgozása különböző táncos és mozgásos elemek felhasználásával.	kommunikáció. <i>Matematika:</i> tájékozódás a térben.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Testtartás, gesztus, mimika, tekintet, hangerő, hangsúly, hanglejtés, hangszín, szünet, beszédtempó, hangterjedelem, hangmagasság, ritmus.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Kreativitás, kooperativitás fejlesztését segítő tevékenységek	Órakeret 6 +1 óra
Előzetes tudás	Részvétel a teljes csoportban, kiscsoportban, párokban végzett dramatikus tevékenységekben. Kapcsolat létrehozása és fenntartása, egymásra figyelés. Szerepbe lépés.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Örömteli, fegyelmezett, tervszerű, összpontosított alkotómunka; a kreativitás, improvizációs képesség fejlesztése; a tartós, intenzív figyelem erősítése; a kooperáció, a munkamegosztásban való részvétel gyakorlása; a társak munkájának megértése, tisztelete.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p>Egyéni, páros és csoportos fantáziajátékok, játékok közösen kialakított jelzésrendszerrel. Játékvariációk egy témára, helyzetre, cselekményvázra stb. Részvétel kreativitást és improvizációs képességet fejlesztő gyakorlatokban.</p> <p>Páros és csoportos interakciós játékok, ön- és társismereti játékok. Dramatikus tevékenységek során az együttműködési képesség fejlesztésére irányuló különböző némajátékos, szöveges és mozgásos gyakorlatok.</p> <p>Részvétel páros és csoportos kooperációs képességeket fejlesztő gyakorlatokban (alkalmazkodás, érdekérvényesítés, egymás munkájának és megnyilvánulásainak tisztelete, őszinteség és tapintat).</p>		<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> kommunikációs és stilisztikai játékok.</p> <p><i>Ének-zene:</i> zenehallgatás.</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Indítás, megállítás, gyorsítás, lassítás, járás, futás, mozdulatkitartás.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	A dráma és a színház formanyelvének megismerését és alkalmazását segítő tevékenységek	Órakeret 8 óra
Előzetes tudás	Kezdet, lezárás, színpadi tér és idő, szereplő, helyszín fogalma.	

HELYI TANTERV 2013

A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Alapvető dramaturgiai, drámaszerkezeti, műfaji fogalomtár bővítése. Egyes fogalmak felhasználása drámajátékos tevékenységek során és/vagy az elemző megbeszélésekben.
Ismeretek/fejlesztési követelmények	
<p>Dramatikus játékok során az egyes dramaturgiai funkcióinak drámaszerkezet alapvető fogalmainak felismerése/felismerése. Páros és csoportos játékokban a különböző dramatikus kifejezőmódok alkalmazása. Státuszhelyzetek és a késleltetés felismertetése, értelmezése. dramatikus tevékenységben és színházi előadásban.</p> <p>A színházi előadások vizuális, dramaturgiai, hangzó stb. elemeinek, és a jelképek szerepének felismerése. A színpadi ritmus és használatának lehetőségei, a ritmus lehetséges megjelenési formái színpadon. A színpadi tér és használatának lehetőségei, ismerkedés a színpadi térformákkal és használatuk következményeivel. Színpad és közönség helyzete, ennek variációs lehetőségei.</p>	
Kapcsolódási pontok	
<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> szerzők és művek, kommunikáció.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> párhuzamok keresése a művészetek egyes alkotásai között, összehasonlító műelemzés.</p> <p><i>Ének-zene:</i> tájékozódás a zene világában.</p> <p><i>Matematika:</i> adott tárgy, elrendezés más nézőpontból való elképzelése.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Jelenet, konfliktus, dialógus, monológ, típus, egyénítés, ellentét és párhuzam, fordulópont/tetőpont, főszereplő, mellékszereplő, késleltetés, ritmus, tér, nézőtér, státusz; mese, történet, cselekmény, szándék, feszültség, konfliktus, fordulópont.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Drámajátékos tevékenységek	Órakeret 6 óra
Előzetes tudás	Részvétel egyszerűbb, csoportos rögtönzésekben.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Alkotó és tevékeny részvétel támogatása, fejlesztése különböző drámajátékos tevékenységekben, történetek megjelenítésében.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p>Drámajátékos tevékenységekben (pl. szoborjátékok, állóképek, állókép-sorozatok) egyszerű kifejezési formák alkalmazása. Rögtönzések tárgyakkal, bábokkal valóságos jelentésükben és a valóságtól eltérő jelentésben; báb és szereplő kommunikációs lehetőségeinek felismertetése.</p>		<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> hősök, magatartásminták, érzelmi tartalmak, erkölcsi választások.</p>

HELYI TANTERV 2013

<p>Egyéni és csoportos némajátékos, szöveges és mozgásos improvizációk pl. cselekményváz, téma, karakterek, szöveg, tér, mozgáselemek megkötésével, vagy pl. téma, fogalom, érzés, élmény, kapcsolat kifejezésére. Improvizációk összefűzése jelenetsorokká.</p> <p>Történetek feldolgozása különféle drámajátékos tevékenységformákkal. Dramatikus improvizációk különféle művészeti alkotások (pl. irodalom, zene, képzőművészet, fénykép, film) és a néphagyomány egyes elemeinek felhasználásával. Közös dramatizálás tanári irányítással. Dramatikus játékok csoportos elemző-értelmező megbeszélése.</p> <p>Alkotó jellegű részvétel a közösség és a szaktanár közös igénye szerint a nyilvánosság (elsősorban saját közösség) számára készített egyéni vagy közös produkcióban.</p>	<p><i>Ének-zene:</i> a zenei mondanivaló átkódolása.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> a vizuális közlés köznapi és művészi formái; a mozgókép jelrendszere.</p>
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Feszültség, cselekmény, jelenet, szerkezet, hatás, konfliktus.</p>

<p>Tematikai egység/ Fejlesztési cél</p>	<p>Befogadó és értelmező tevékenységek</p>	<p>Órakeret 7 +1 óra</p>
<p>Előzetes tudás</p>	<p>Szöveges alkotások dramatikus feldolgozása, egyes szokások, hagyományok ismerete.</p>	
<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>	<p>Különböző művészeti alkotások játékon, megjelenítésen keresztül történő feldolgozása. Színház- és drámatörténeti ismeretek iránti érdeklődés felkeltése. Néphagyományok alapfokú ismerete. Színházi előadások megtekintése alapján a befogadó/értelmező képességek fejlesztése.</p>	
<p>Ismeretek/fejlesztési követelmények</p>		<p>Kapcsolódási pontok</p>
<p>Színházi előadások közös megtekintése, előkészítés, a látottak feldolgozása dramatikus tevékenységekkel. Az előadásban látottak összekapcsolása a kialakítandó színháztörténeti-színházelméleti ismeretekkel.</p> <p>Dramatikus játékok során a néphagyomány egyes elemeinek felismerése és beépítése a gyakorlatokba.</p> <p>Ismerkedés a tánc és a mozgás szerepével és jellemzőivel (pl. különféle történelmi és társastáncok, különböző kultúrák táncai, különböző korok színpadi táncai).</p> <p>Különböző kultúrák mítoszainak, mondáinak, egyes klasszikus vagy kortárs irodalmi művek megismertetése drámajátékos tevékenységekkel.</p>		<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> művelődés- és irodalomtörténeti tájékozódás, szerzők és művek.</p> <p><i>Erkölcstan:</i> szerepek a családban.</p> <p><i>Hon- és népismeret:</i> Család és lakóhely. Néphagyomány.</p>

HELYI TANTERV 2013

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Díszlet, jelmez, scenika, kellék, fény- és hanghatás.
------------------------------------	---

A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén	<ul style="list-style-type: none"> – A tanuló képes alkotó, tevékeny részvételre többféle dramatikus tevékenységben; fejlődnek alapfokú improvizációs készségei és képességei, erősödik biztonsága a térhasználat, a mozgás, és a dramatikus tevékenységek folyamán; ismeri a különféle beszédműfajokat, a kommunikáció verbális, zenei és metakommunikációs elemeit, és ismerkedik ezek célhoz és tartalomhoz illő használatával; részt vesz a drámajátékos tevékenységek értelmező megbeszélésében. – Képes a munkamegosztásra, érti és értékeli társai munkáját; fejlődik önismerete és önuralma, képviseli saját álláspontját, elfogadó más álláspontok iránt, képes konszenzusra és kompromisszumra. – Ismeri és használni tudja a legalapvetőbb dramaturgiai, drámaszerkezeti és színházi alapfogalmakat; képes egy színházi előadásról megfogalmazni élményeit, gondolatait.
---	--

Értékelés

Drámaórákon a tanulók nem kapnak érdemjegyeket, félévkor és év végén a bizonyítványban csak a modul éves óraszámát tüntetjük fel.

Ezeken a foglalkozásokon nagy hangsúly helyeződik az önértékelésre, a társas értékelésre és a tanár pozitív megerősítéseire. Mindez folyamatosan, szóban történik.